

A HADTÖRTÉNELMI INTÉZET ÉS MÚZEUM 30 ÉVES JUBILEUMA

A jubileumi évforduló alkalmából a Magyar Néphadsereg Politikai Főcsoportfőnöksége 1975. szeptember 26-án a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum épületében ünnepi megemlékezést tartott. Az ünnepségen megjelent Kárpáti Ferenc vezérőrnagy politikai főcsoportfőnök, miniszterhelyettes, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum munkáját irányító és a vele együttműködő párt-, állami, néphadseregi, valamint tudományos és társadalmi szervezetek számos vezetője. Jelen voltak a társintézetek és a baráti hadseregek képviselői, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum dolgozói, nyugdíjasai, külső munkatársai, történészek, pedagógusok.

Az ünnepség keretében Kárpáti Ferenc vezérőrnagy kitüntetések és jutalmakat adott át az intézmény több dolgozójának, valamint a hadtörténettudomány művelése és a honvédelmi nevelés terén kitűnt külső munkatársaknak, történészeknek, pedagógusoknak.

Az ünnepi ülést követően a Magyar Néphadsereg Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Művészegyüttese adott műsort, majd Kárpáti Ferenc vezérőrnagy fogadást adott az ünnepség résztvevőinek tiszteletére.

Az ünnepséggel egyidőben nyílt meg a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum három évtizedes munkásságát, fejlődését szemléltető kiállítás is.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG HONVÉDELMI MINISZTERÉNEK

PARANCSA

A Magyar Néphadsereg jogos örököse népünk szabadságharcos, forradalmi és internacionalista katonai hagyományainak, folytatója a szabadságért, társadalmi haladásért fegyverrel harcoló elődeink nemes ügyének. Elődeink hősi küzdelmei, az általuk megtett történelmi út, amely súlyos harcokon, gazdag tapasztalatokon át vezet el a máig, alapját képezik további céljaink megvalósításának. E történelmi örökség, a megtett út harci tapasztalatainak gazdag tárháza, felbecsülhetetlen értéket jelent a napjaink szabadságharcos, forradalmi és internacionalista feladatainak megvalósításában, a szocialista honvédelem ellátásában. Feltárásuk, feldolgozásuk, valamint az oktató, ismeretterjesztő és nevelő munkában való széles körű alkalmazásuk nélkülözhetetlen a szocialista módon élni és gondolkodni tudó emberek, a szocializmus építésére és egyben védelmére képes és kész fiatalság nevelésében.

A fennállásának 30. évfordulóját ünneplő Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, mint a Magyar Néphadsereg tudományos intézete, jelentős feladatot lát el ebben az egész társadalomra kiterjedő nevelő munkában. Gyűjti, őrzi a magyar hadtörténelem dokumentumait, tárgyi emlékeit, irodalmi forrásait és a tudományos munka rendelkezésére bocsátja azokat. Végzi a magyar hadtörténelem eseményeinek, harceszközeinek, szabadságharcos, forradalmi, internacionalista hagyományainak kutatását, feldolgozását. Tudományos eredményeit különböző kiadványok, kiállítások, előadások, tudományos és más rendezvények formájában adja közre. Munkásságával hozzájárul a hadtudomány művelésének történeti megalapozásához. Kiegészíti a történettudomány eredményeit, szolgálja a hivatásos állomány katonai, politikai műveltségének fejlődését, a lakosság szocialista tudatának erősítését, a honvédelmi nevelést.

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum három évtizedes munkásságának eredményei helyet kaptak tudományos közéletünkben. Megtalálhatók az iskolai és egyetemi tankönyvekben, a párt-, társadalmi szervek politikai oktatási anyagaiban, irodalmi, képző- és filmművészei alkotásokban, a sajtó hasábjain, a rádió, televízió adásaiban és társadalmi életünk különböző területein.

Elismerésre méltóak azok az eredmények, amelyeket a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum tudományos kutatói népünk nagy sorsfordulóin tanúsi-

tott hősi küzdelmeinek feltárásában és feldolgozásában érték el. Közülük is kiemelkedő helyet foglal el a Magyar Tanácsköztársaság honvédő háborújának részletes összefoglalása, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom és azt követő polgárháború magyar internacionalistáinak harcait bemutató dokumentáció feltárása, feldolgozása és közzététele, a spanyol polgárháború magyar internacionalistái harcainak leírása, a fasizmus ellen Európa különböző országaiban harcoló magyar partizánok és ellenállók tevékenységének feltárása, a magyarországi partizán és ellenállási mozgalom eseményeinek feldolgozása, a hazánkat felszabadító szovjet hadsereg hadműveleteinek kutatása, feldolgozása, a felszabadító harcokban részt vett bolgár, jugoszláv, román csapatok harcainak leírása és több más új kutatási eredmény, amely a hadtörténet egy-egy korszakához kapcsolódva tovább gazdagítja történetírásunkat.

Külön elismerés illeti a Hadtörténeti Múzeumot, amelynek kiállításain az elmúlt évtizedekben a látogatók milliói ismerkedtek meg a magyar és az egyetemes hadtörténelem kiemelkedő szabadságharcos, forradalmi, internacionalista hagyományaival, eseményeivel, és tárgyi emlékeivel. E kiállítások hatékonyan hozzájárultak a lakosság, de különösen a fiatalság hazafias, internacionalista és honvédelmi neveléséhez. A Hadtörténelmi Levéltár, Térképtár és Könyvtár az elmúlt évtizedekben avatott műhelyeivé váltak a hadtörténet kutatásának, tanulmányozásának és munkájukkal jelentősen segítik szélesebb körben is a történettudomány fejlődését.

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum személyi állományának az eddig végzett eredményes munkájáért köszönetemet és elismerésemet fejezem ki.

Munkálkodjanak továbbra is eredményesen megtisztelő, felelősségteljes feladataik megvalósításán. Munkájukkal segítsék elő dicső elődeink harcainak, harci tapasztalatainak megismerését és napjaink forradalmi, internacionalista feladatainak megvalósításában való felhasználását. Járuljanak hozzá a történettudomány eredményeinek gazdagításához, lakosságunk, különösen az ifjúság hazafias, internacionalista és honvédelmi neveléséhez, a Szovjetunió és a testvéri szocialista országok forradalmi harcainak megismertetéséhez, a hadseregeink közötti fegyverbarátság erősítéséhez.

Czinege Lajos vezérezredes

DR. NAGY GÁBOR VEZÉRŐRNAGY,
A POLITIKAI FŐCSOPORTFŐNÖK ELSŐ HELYETTESE

Elnöki megnyitó

Kedves Vendégeink!
Tábornok és Tiszt Elvtársak!
Kedves Elvtársnők és Elvtársak!

A Magyar Néphadsereg a mai ünnepi gyűlés keretében emlékezik meg a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum fennállásának 30. évfordulójáról. Ünnepe-
ségünk egybeesik a Fegyveres Erők Napjáról történő megemlékezésekkel.

A Magyar Néphadsereg Politikai Főcsoportfőnöksége nevében meleg szet-
tetel üdvözlöm ünnepségünk valamennyi résztvevőjét.

Tisztelettel köszöntöm megjelent kedves vendégeinket:

Kárpáti Ferenc vezérőrnagy elvtársat, a MN Politikai Főcsoportfőnökét,
miniszterhelyettest;

Ember Győző akadémiakust, a Magyar Történelmi Társulat elnökét, az
Országos Levéltár főigazgatóját;

A Kulturális Minisztérium képviselőjében megjelent Gönyei Antal és
Varga János főosztályvezető elvtársakat;

Rottler Ferenc elvtársat, az MSZMP KB tudományos, közoktatási- és
kulturális osztályának képviselőjét;

Pordán János ezredes elvtársat, az MSZMP néphadseregi bizottságának
képviselőjét;

Iscsenko altábornagy elvtársat, az ideiglenesen hazánkban állomásozó
szovjet Déli Hadseregcsoport politikai csoportfőnökét;

A szocialista országok megjelent katonai attaséit;

A társintézetek, egyetemek, levéltárak, múzeumok, könyvtárak megjelent
vezetőit és képviselőit;

A honvédelmi nevelésben kitűnt és meghívott pedagógusokat;

A csoportfőnökségek, seregtestek, csapatok, honvédségi intézetek, kato-
nai tanintézetek megjelent képviselőit.

Meleg szeretettel köszöntöm a Hadtörténelmi Intézet, Múzeum, Levéltár,
Térképtár és Könyvtár tudományos munkatársait és minden dolgozóját.

Kedves Elvtársak!

Ebben az évben ünnepeltük hazánk felszabadulásának 30. évfordulóját. Az országos nagy ünnepekhez kapcsolódik számos — történelmi jelentőségében természetesen nem azonos nagyságrendű — jubileum is, amely egy-egy kollektíva, intézmény számára fontos évforduló. A mi mai ünnepségünk szintén része a hazánk felszabadulása 30. évfordulójáról történt megemlékezéseknek.

A sebeiből épp hogy gyógyulni kezdő felszabadult ország első művelődéspolitikai lépései között szerepelt a hadtörténeti gyűjtőmunka és kutatások feltételeinek megteremtése is. Ez is tükrözte a felszabadulás nyomán újjászületett és majd a szocializmus útjára lépett hazánk életében a tudomány megváltozott helyét és feladatait.

Az Intézetre és Múzeumra nagy munka várt. A marxizmus—leninizmus elméletét és módszerét mindinkább magáénak valló magyar történettudományi kutatások részeként népünk hadtörténetének, mindenekelőtt az ellenforradalmi rendszer által elhallgatott, vagy meghamisított szabadságharcos, forradalmi hagyományainak tudományos feltárásához, emlékeinek összegyűjtéséhez, majd feldolgozásához kellett hozzákezdeni.

A Magyar Néphadsereg vezetése nagy jelentőséget tulajdonít az Intézet és Múzeum tevékenységének. A marxista hadtörténeti kutatás, a múzeumi munka, a Levéltár gyűjtőmunkája és a Térképtár tevékenysége együttesen nagyban hozzájárul néphadseregünk hivatásos és sorállományának tudatformálásához, nemzeti történelmünk fontos kérdéseinek helyes megismeréséhez, hazafias és internacionalista neveléséhez. De hozzátehetjük ehhez azt is, hogy a munka hatósugara túlterjed a Magyar Néphadsereg keretein. Az Intézet és Múzeum tevékenységének tartalmával és jellegével nagyfontosságú funkciót tölt be a lakosság, elsősorban a fiatalok hazafias és honvédelmi nevelésében is.

Nagyra értékeljük a hadtörténeti kutatómunka eredményeit a szocialista hadtudomány egészének fejlődése szempontjából is. A hadtörténeti kutatások az elmúlt korok hadművészetének feltárásához is hozzájárulnak, amivel elősegítik a hadtudomány mai fejlődésének történeti megalapozását.

Örömünkre szolgál, hogy az Intézet folyamatosan szélesíti kapcsolatait a hazai tudományos intézetekkel. Kutatómunkájában a polgári kutató intézetek, egyetemi tanszékek tudományos munkatársai közül számosan aktívan résztvesznek. Fontosnak tartjuk ezt, mert ez egyik jelentős feltétele annak, hogy a hadtörténeti kutatások és publikációk szervesen illeszkedjenek az ország történettudománya egészének munkájához és fejlődéséhez is.

Az Intézet és Múzeum tudományos tevékenysége szorosan kapcsolódik a baráti államok hasonló jellegű intézményeinek munkájához. A tudományos eredmények kicserélése, a tapasztalatok megismerése és átvétele, a már szoros és folyamatos munkakapcsolat jelentősen elősegíti a Varsói Szerződésbe tömörült népek történetének, közös harcainak jobb megismerését, ezáltal az együvé tartozás, az internacionalizmus tudatának erősítését.

Az Intézet és Múzeum sokrétű és kihatásaiban jelentős tevékenységéhez a Magyar Néphadsereg vezetése a lehetőségekhez mérten biztosította a

szükséges feltételeket. Az elmúlt 30 év alatt, sok munka és tanulás során, felnőtt egy hadtörténész nemzedék, amely a továbbfejlődés legfontosabb feltétele. Rendelkezésre állnak és folyamatosan javulnak az anyagi feltételek is. Az Intézet és Múzeum munkáját figyelem és megbecsülés kíséri.

Ünnepi gyűlésünket megnyitom.

DR. LIPTAI ERVIN EZREDES,
A HADTÖRTÉNELMI INTÉZET ÉS MÚZEUM PARANCSNOKA

Ünnepi beszéd

Kedves Elvtársak!

Három évtizede annak, hogy napvilágot látott felszabadult országunk új honvédelmi minisztériumának rendelete, amely a Hadtörténelmi Múzeumnak és Levéltárnak az új, demokratikus hadsereg szervezetében való működéséről intézkedett.

Az 1918-as polgári demokratikus forradalmat követően létrehozott katonai közgyűjteményektől az ellenforradalmi rendszer bűnös politikájának következtében tönkretett, romos épületeket, nagy részben megsemmisített, széthurcolt anyagot örököltünk. A levéltári iratok jelentős része megsemmisült, vagy jóvátehetetlenül károsodott. A múzeum épülete romokban állott. Gyűjteményi anyagának nagy részét nyugatra hurcolták, felelőtlenül sorsára hagyták. A tárgyak többsége örökre elveszett. Hasonló képet mutatott a könyvtári és a térképtári anyag is. Ilyen helyzetben kezdte meg munkáját Múzeumunk és Levéltárunk felszabadulás utáni kollektívája.

Tisztelettel adózunk mindazoknak, akik az ország újjáépítésének lelkesedésétől áthatva, a romokból és a pusztulásból megkezdték menteni a menthetőt: összegyűjteni és a lehetőség szerint megóvni a megmaradt anyagokat, megkezdeni a szétdúlt gyűjtemények rendezését, a rombadólt épület helyreállítását.

Intézményünk három évtizedes fejlődésén végigtekintve elmondhatjuk, hogy az minden ízében híven tükrözi népünknek a népi demokratikus és a szocialista forradalom útján megtett fejlődését.

Az országunkban végbement szocialista társadalmi átalakulás lényegéből fakadó tény, hogy a hadtörténelmi gyűjtő, feldolgozó és ismeretterjesztő munka 1948-tól, a hatalomban bekövetkezett fordulattól vett nagyobb lendületet.

Úgy érezzük, hogy mély, szimbólikus jelentőséget is tükrözött múzeumunk új életének első kiemelkedő eseménye: 1948. szeptember 12-én múzeumunkban ünnepélyesen elhelyezték az 1848—49-es forradalom és szabadságharc hadilobogóit, amelyet a Szovjet Hadsereg mentett meg a pusztulástól és adott vissza hazánknak.

Az államunk és hadseregünk jellegében bekövetkezett szocialista fordulat intézményünk életében is gyökeres változásokat eredményezett. E változások alapjául pártunk, kormányunk, a hadsereg vezetésének az az elhatározása szolgált, hogy a Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot alkalmassá kell tenni azoknak a feladatoknak az elvégzésére, amelyeket a hadsereg, ifjúságunk, dolgozóink szocialista hazaszeretetre, proletár internacionalizmusra, honvédelemre való nevelésének követelményei határoznak meg.

Az 50-es évek elejétől pártunk és államunk támogatásával számottevően megnövekedett intézményünk tudományos és kisegítő személyi állománya, jelentős javulás történt a munka anyagi és technikai körülményeiben, meggyorsult a romos épületek helyreállítása.

A szocialista társadalom szükségletei a hadtörténelmi kutatástól és ismeretterjesztéstől, a korábbiakhoz viszonyítva, szemléletében gyökeresen — és tematikájában is nagymértékben — új munkát kívántak.

A magyar polgári hadtörténetírást a történettudomány egyéb területeinél is jobban áthatotta az idealista szemlélet, a nacionalizmus, a provinciális egyoldalúság. Népünknek a megelőző századokban folytatott forradalmi és honvédő harcai történetével a magyar kommunista történészek munkáinkban ugyan már foglalkoztak, s ez a marxista hadtörténetírás számára is komoly alapokat adott, mégis e kiemelkedő fegyveres küzdelmek hadtörténelmi feldolgozása lényegét tekintve a fordulat után felnövekvő marxista hadtörténészgárdára várt és vár.

Az 50-es évek első felében kezdődött meg a fiatal marxista hadtörténész káderok képzése.

Néphadseregünk jellegéből természetesen következett, hogy a hadtörténelmi gyűjteményekhez — hasonlóan hadseregünk más szerveihez — munkásosztályunk, parasztságunk és értelmiségünk fiataljai kerültek. E fiatalok a szocialista forradalom iránti elkötelezettségük, őszinte hitük és lelkesedésük mellett a legjobb esetben a felszabadulás után elvégzett egyetem — frissen megszerzett — diplomájával rendelkeztek. Nagyobb részüknek azonban az itteni munkájukkal párhuzamosan, az esti egyetemen kellett elsajátítaniuk a történész munka alapismereteit.

Szocialista társadalmi rendünk más területeihez hasonlóan, fiataljaink az elmúlt évtizedekben e területen is elsajátították azokat az ismereteket, megszerzték azokat a készségeket, amelyek feladataik becsületes elvégzéséhez szükségesek.

Hogy a hadtörténelmi gyűjteményi és kutatómunka az elmúlt negyedszázadban eredményeket tudott elérni, hogy a hadtörténészek gárdája fokozatosan fel tudott nőni nagy feladataihoz, azt mindenekelőtt az a törődés tette lehetővé, amellyel pártunk és államunk vezetése, néphadseregünk vezetése segítette munkánkat. Az a megkülönböztetett figyelem, amelyet pártunk a társadalomtudományok, ezen belül is a történettudományok fejlődésére fordított, a legfontosabb biztosítékát képezte előrehaladásunknak.

Őszinte hálával kell megemlékeznem arról a segítségről, amellyel hazai társintézményeink: a Párttörténelmi Intézet, a Történettudományi Intézet, az Országos Levéltár, a Nemzeti Múzeum és más intézmények vezetői és munkatársai segítették fiatal kollektívánk fejlődését. Tapasztaltabb elvtársaink-

nak segítőkészsége nélkül munkatársaink sok ismeretre összehasonlíthatatlanul nehezebben, több fáradsággal tettek volna szert, mint támogatóikkal.

A magyar hadtörténészgárda felnövést és megerősödését fel nem becsülhető módon segítette a szovjet hadsereg. Kutatóink tekintélyes része a szovjet hadtörténészek munkáiból ismerte meg a marxista hadtörténetírás alapvető elvi és módszertani vonásait. Egyeseknek közülünk egész életét meghatározó élményt, pozitív ismeretanyagot és szemléleti töltést adott az, hogy a Szovjetunióban, kiváló szovjet hadtörténészek irányítása alatt folytathattak tanulmányokat.

Munkatársaink fejlődését segítette a munkásmozgalomban tapasztalokat szerzett, kitűnő marxista felkészültségű egykori parancsnokaink irányító, vezető tevékenysége. Kegyelettel gondolunk vissza az ellenforradalom ellen vívott harcban hősi halált halt Sziklai Sándor elvtársra, a néhány évvel ezelőtt közülünk eltávozott Otta István elvtársra.

Intézményünkbe az utóbbi években sok fiatal tudományos munkatárs került. Igyekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy mielőbb eredményes munkát végző, megbecsült tagjai lehessenek hazánk tudományos közéletének.

•

Kollektívánk eszmei, politikai és szakirányú fejlődésének eredményeképpen az elmúlt évtizedek tudományos és ismeretterjesztő munkájának színvonala egyenes vonalúan emelkedett.

Gyűjteményeink jelentősen gyarapodtak, rendezettségük s a kutatómunkában való felhasználhatóságuk rohamosan fejlődött.

Múzeumunk épületének helyreállításával párhuzamosan folyt a tárgyi gyűjteményben bekövetkezett veszteségek pótlása, új, múzeális értékek beszerzése. A gyűjteményünkben őrzött múzeumi tárgyak száma ma megközelíti a százezret. A fejlődés jellemzésére elég megemlíteni, hogy ennek csupán mintegy 8—10%-át képezi a felszabadulás előtti anyag.

Hasonló fejlődést mutat Levéltárunk is. A benne őrzött iratok mennyisége a felszabadulás óta jelentékenyen nőtt. Korszerű elhelyezését a 60-as években emelt új épületszárny biztosítja. Kutatószolgálatát az elmúlt évtizedekben a hazai — és a baráti országokból hozzánk látogató — történészek ezrei vették igénybe.

Az osztrák levéltárakban őrzött magyar vonatkozású, fontos történelmi források felkutatásával és mikrofilmen történő hazaszállításával, a magyar kutatók munkájának segítségével, eredményes munkát végzett Levéltárunk bécsi kirendeltsége.

Térképtárunk az elmúlt évtizedekben a történelmi és más tudományterületek kutatásának egyik gazdag, jól rendszerezett anyagot őrző, gyakran és szívesen használt forrásává vált.

Nagy utat tett meg az elmúlt évtizedekben Könyvtárunk is. A kezdeti mintegy 50 ezerről több mint 150 ezer példányra emelkedett könyvével, gazdag, a világ legjelentékenyebb hadtudományi folyóiratait tartalmazó folyóiratgyűjteményével előkelő helyet foglal el a tudományági szakkönyv-

tárak sorában. Jól felkészült könyvtárosaink információs munkája számottevően segíti a hadtudományi, hadtörténeti kutatókat.

A hadtörténelmi feldolgozó, publikációs tevékenység fejlődésének üteme és arányai hasonló képet mutatnak.

Fiatal hadtörténészeink munkájának eredményeképpen már az ötvenes évek közepén napvilágot láttak azok az első kiadványok, amelyek az új, marxista hadtörténetírás elindulásának voltak kezdeti mérföldkövei.

1954-ben megindult a Hadtörténelmi Közlemények új folyama.

Az 1956-os ellenforradalom leverése után különleges, sürgető politikai feladattá vált az a — korábban is alapvető — célkitűzés, hogy a szocialista tudatformálás munkáját munkásosztályunk forradalmi, fegyveres harci hagyományainak feldolgozásával szolgáljuk. Jólesően és nem kis büszkeséggel gondolunk arra, hogy 1957-ben, munkatársaink tollából, napvilágot látott a magyar internacionalistáknak az Októberi Forradalomban és az intervenció elleni küzdelemben betöltött szerepével foglalkozó kötet, amelynek munkálatai még Sziklai Sándor elvtárs kezdeményezésére indultak meg. Emlékezetes marad számunkra a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója alkalmából megrendezett nagy kiállításunk, amelyen hosszú évtizedek múltán először találkozhattak egymással a nagy idők egykori magyar harcosainak százai.

Az ötvenes évek második felében, majd a következő években tudományos szempontból mind színvonalasabb, korábban ismeretlen forrásanyagot feldolgozó művek jelentek meg munkatársaink tollából: az oroszországi magyar internacionalistákról, az 1919-es Magyar Vörös Hadseregről, a spanyolországi polgárháborúról, a magyar ellenállási és partizánmozgalomról, a magyarországi felszabadító hadműveletekről és néphadseregünk történetéről.

Úgy gondolom, minden túlzás nélkül mondhatjuk, hogy mindaz, amit e kérdésekről történetírásunkban és oktató, nevelőmunkánkban ma felhasználhatunk, jelentős részben a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum tudományos kollektívája erőfeszítéseinek eredményeképpen vált hozzáférhetővé.

Vannak eredményeink a magyar középkor és újkor hadtörténetének kutatásában is. Munkatársaink tollából történetírásunkban számontartott eredmények születtek a XIV—XV. századi háborúkról; a XVII. századi — Ausztria ellen folytatott — függetlenségi küzdelmekről; a Rákóczi-szabadságharcról; az 1848—49-es forradalom és szabadságharc katonai történetéről; az első világháborúról és a Horthy-hadseregről.

Azon eredményeket figyelembe véve, amelyeket hadtörténetírásunk intézményünkben és a történetmunka más bázisain — az MTA Történettudományi Intézetében, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Hadtörténelmi Tanszékén s egyéb kutatóhelyeken — elért, néhány évvel ezelőtt jogosan jutottunk el annak megállapítására, hogy megérték egy, Magyarország hadtörténetét nagyobb terjedelemben összefoglaló munka elkészítésének feltételei. Örömmel jelenthetem, hogy ennek a mintegy 120 szerzői ívben megjelentetni szándékolt könyvnek előkészítése már jelentős mértékben előrehaladt, a kéziratok nagyobb része elkészült. Ezúton is köszönetet mondok azon társintézeteink vezetőinek, akik segítőkészen járultak hozzá ahhoz,

hogy munkatársaik a kézirat elkészítésében, illetőleg annak megvitatásában, lektorálásában részt vállaljanak.

*

Tudományos munkánk fejlődésével párhuzamosan haladt a történeti ismeretterjesztés, a hazafias, honvédelmi nevelést szolgáló népművelő munkánk is.

Kiállításaink híven tükrözik történelmi kutatómunkánk szintjét, gyűjteményeink rohamos gazdagodását. A honfoglalástól kezdve átfogják az egész magyar történelmet. Állandó kiállítási termeink száma az elmúlt évtizedekben megsokszorozódott: az 1950. évi 6-ról 30-ra emelkedett.

Népművelő munkánk hatékonyságának egyik fokmérője a látogatottság emelkedése, amely országos viszonylatban is számottevő. Míg az állandó múzeumi kiállításaink megnyitását követő első esztendőben a látogatók száma 50 ezer alatt volt, az 1975-ös esztendőben joggal számíthatunk 250 ezernél több látogatóra. A múzeumunkat felkeresők többsége az ifjúság soraiból kerül ki. E tényre figyelembe véve, ismeretterjesztő és nevelőmunkánk hatékonyságának erősítése érdekében, az elmúlt másfél évtizedben a múzeumi népművelés komplex módszereit alkalmaztuk. Néphadseregünk Politikai Főcsoportfőnökségének segítségével, (amelynek eredményeképpen évente több ezer autóbusz-kilométer áll rendelkezésünkre), megvalósíthattuk a múzeumi történelemórákat, amelyek során a katonák és a tanulók a kiállítások megtekintésén túl különböző foglalkozásokon és a meghatározott történelmi témákhoz kapcsolódó filmek vetítésén vehetnek részt. Beváltak a sorállomány és a tanulóifjúság részére rendezett múzeumi vetélkedőink, amelyek során például a múlt év végén és ez év tavaszán 70 budapesti iskola 3000 tanulóját mozgósítottuk múzeumi vetélkedőinken. Múzeumunk tömegkapcsolatait számottevően kiszélesítették vándorkiállításaink, a vándor technikai park kiállításainak megszervezése és az eddig mintegy 40 vidéki városban és községben létrehozott kisebb, állandó haditechnikai parkok hálózatának megteremtése.

Közművelődési tevékenységünk sikeres eszközei a múzeumunkban meghirdetett különleges szakmai bemutatók és tárlatvezetések, a katonazene történetének nagysikerű bemutatói. Úgy érezzük, joggal állapíthatjuk meg, hogy népművelő munkánk egyre sokoldalúbban és sikeresebben szolgálja a történelmi ismeretterjesztést, a hazafias és honvédelmi nevelést, valamint a néphadseregünk és a dolgozók — kiváltképp pedig ifjúságunk — közötti kapcsolatok erősítését.

Munkatársaink vezető szerepet játszottak és játszanak a hadtudományi ismeretterjesztésben. Számottevő energiát fordítottunk és fordítunk forradalmi fegyveres küzdelmeink veteránjainak összefogására, a legkülönbözőbb formában történő segítségükre. Szoros és eredményes az együttműködésünk a Partizánszövetséggel, valamint a Magyar Honvédelmi Szövetséggel.

*

Intézményünk néphadseregünk szerve. Szerepéből és jellegéből adóan tevékenysége mindenekelőtt a hadsereg keretében, a hadsereg belső szük-

ségleteinek megfelelően bontakozik ki. Politikai Főcsoportfőnökségünk irányításával végezzük a különböző történeti tárgyú oktatási és ismeretterjesztő anyagok készítését, a hadseregen belüli előadásos propagandát, a csapatmúzeumok szakmai segítségét, a levéltár archivális és igazgatási tevékenységét stb. E munkánkban az elvtársi együttműködés eredményeket szülő, jó kapcsolatai fűznek össze bennünket a Magyar Néphadsereg Központi Klubjával, a Zrínyi Katonai Kiadóval, a Politikai Munka Módszertani Központjával, lapjainkkal és egyéb társintézményeinkkel.

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum munkája, a múltban és a jelenben is integráns részét képezte — és képezi — országunk tudományos és kulturális közéletének. Bázisszerveink szorosan illeszkednek történettudományunk, közgyűjteményeink összességének rendszerébe, részt vesznek azokban a társadalmi szervezetekben és testületekben, amelyek e területek szakmai és módszertani irányításával foglalkoznak. Ezúton is szeretném köszönetemet kifejezni a Kulturális Minisztériumnak, a Magyar Tudományos Akadémiának és intézményeinek azért a segítségért, amelyet részünkre e tekintetben is nyújtanak.

A Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot egyre erősödő, mind terméke-nyebbé váló kapcsolatok fűzik a baráti hadseregek keretében működő társintézményekhez. Örömmel számolhatunk be arról, hogy ezek a kapcsolatok már régen túlhaladtak azon a kezdeti szinten, amelyet az egymás munkájával való megismerkedés, a baráti, kölcsönös tájékoztatás jelentett. Az elmúlt években a hadseregeinket összefűző, a proletár internacionalizmus erősítését szolgáló feladatok egész sorát oldottuk meg közös munkával. Mindenekelőtt a Szovjetunióban működő társszerveinkkel való együttműködésünk gyümölcsöző eredményeiről kell beszámolnom. A közelmúltban, magyar és orosz nyelven, hazánkban és a Szovjetunióban, több olyan kiadvány látott napvilágot, amely intézetünk és a szovjet intézetek együttműködésének köszönhető megszületését.

Munkatársaink rendszeresen részt vesznek a baráti országok szakmai konferenciáin, külföldi társintézeteink munkatársai rendszeresen és aktívan folynak be az általunk rendezett szimpóziumok munkájába. Nemzetközi kapcsolataink erősítésének, a baráti hadseregek társintézeteivel való együttműködésnek — úgy érezzük — jó szolgálatot tettek az olyan, általunk rendezett találkozások, mint a katonai levéltárak parancsnokainak találkozója 1973-ban, a hadtörténeti folyóiratok főszerkesztőinek értekezlete 1971-ben, vagy a szocialista hadseregek fejlődésének általános és specifikus törvényszerűségeivel foglalkozó értekezletünk ez év tavaszán.

*

Az elmúlt évtizedekben elért eredményeink megfelelő alapul szolgálnak ahhoz, hogy tudományos és közművelődési munkánk minden területén magasabb szintű követelményeket, további feladatokat állítsunk magunk elé.

E feladatok meghatározásában pártunk tudománypolitikai irányelvei, a közművelődésről hozott határozata, a XI. Kongresszus útmutatásai irányadók számunkra.

A hadsereg személyi állományán belül és a hadseregen kívül növelni kell tudományos és ismeretterjesztő munkánk hatékonyságát. A szocialista tudatformálás, a hazaszeretetre és internacionalizmusra való nevelés követelményeiből adódóan erőfeszítéseink zömét a továbbiakban is a legújabbkori hadtörténet feldolgozására, irodalmi- és múzeumi kiállításokon történő publikálására kell összpontosítanunk. Ezen belül különösen a fegyveres ellenállás és partizánmozgalom, a Magyar Néphadsereg története és a Varsói Szerződéshez tartozó országok hadseregeinek, baráti szövetségének fejlődése áll munkánk előterében.

Mindez természetesen nem jelenti történelmünk korábbi korszakainak elhanyagolását. Távlati és középtávú terveinkben középkori és újkori hadtörténetünknek az eddigiéknél nagyobb erőráfordítással történő, módszeres feldolgozását irányoztuk elő.

Jelentős előrelépést kívánunk tenni a közgyűjteményi tudományos munkában. Arra törekszünk, hogy Levéltárunk, Könyvtárunk, Térképtárunk egyre gazdagodó anyaga mind rendezettebben, a kutatók tájékozódását mind magasabb szinten elősegítve biztosítsa történéseink feltáró munkáját.

Tömegkapcsolataink fejlődésében kiemelt szerepet szánunk közművelődési és nevelő munkánk tartalmi és módszertani gazdagításának.

Különös gondot fordítunk arra, hogy munkánk eredményeit az eddiginél változatosabb eszközökkel, néphadseregünk személyi állományának mind nagyobb részéhez juttassuk el.

A már bevált gyakorlatot még sikeresebben alkalmazva, de új eszközök segítségével is; tovább kívánjuk erősíteni múzeumi ismeretterjesztő és nevelő munkánk hatékonyságát. E tekintetben különösen az általános és középiskolákkal, szakmunkásképző intézetekkel való kapcsolataink megerősítésére és kiszélesítésére, a múzeumi történelemőrák és egyéb rendezvények még rendszeresebb alkalmazására törekszünk. Erősíteni kívánjuk hazai tudományos és kulturális társintézményeinkkel való együttműködésünket.

Fontos feladatunknak tartjuk a baráti szocialista hadseregekben működő társintézeteinkkel való kapcsolataink erősítését. Úgy véljük, eddig is sikeresen folytatott együttműködésünk megteremtette az előfeltételeit annak, hogy a bennünket összefűző internacionalista katonai hagyományainkat közös munkával kiadott könyvekben dolgozzuk fel.

*

Eredményeinket népünk, pártunk erőfeszítéseinek, kulturális fejlődésünk sikereinek köszönhetjük. Az elmúlt három évtized jubileumi ünnepén a köszönet és a hála érzése tölt el bennünket népünk és pártunk iránt. Köszönetet mondunk előljáró párt- és állami szerveinknek, amelyeknek támogatását, megértését mindvégig éreztük; a velünk együttműködő honvédségi és hadseregen kívüli intézményeknek, társintézeteinknek mindazért, amivel az elmúlt években és évtizedekben támogatták munkánkat.

Az elmúlt 30 évben elért eredményeink tisztjeinknek, polgári állományú dolgozóinknak hivatásérzettől áthatott, szorgalmas munkája nyomán születtek meg. Jubileumi ülésünk fórumáról is köszönetet mondok

mindazoknak az egykori és jelenlegi — nyugdíjas, vagy még aktív — munkatársainknak, akik jó szívvel és lelkesedéssel, a közös ügyet mindig szolgálni készen végezték és végzik feladataikat.

Megköszönöm pártszervezetünk vezetőségének és tagságának, valamint szakszervezetünk és KISZ szervezetünk vezetőinek és aktivistáinak, hogy tevékenyen hozzájárultak az alkotó munkát támogató jó légkör, a kollektíva baráti szelleme, alapvetően derűs közérzete kialakításához.

A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum személyi állománya érti és világosan látja azokat a feladatokat, amelyek intézményünk rendeltetéséből és hivatásából adódóan előtte állanak. Mindazt a segítséget és támogatást, amelyet népüktől, pártunktól, előljáró szerveinktől kaptunk és kapunk, e feladatok jó megoldására irányuló becsületes, eredményes munkával, szeretett hivatásunk teljesítésével igyekezünk viszonzni.

Az intézmények és társintézetek képviselőinek felszólalásai

EMBER GYŐZŐ AKADEMIKUS,
A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT ELNÖKE,
AZ ORSZÁGOS LEVÉLTÁR FŐIGAZGATÓJA

Működésének 30. évfordulóján több intézmény részéről üdvözlöm a Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot, amelynek rendeltetése, hogy országunk katonai múltját felderítse és feldolgozza, e múlt történeti emlékeit és forrásait gyűjtse, őrizze, minél könnyebben használhatóvá tegye és a nép művelődésében fel is használja.

Üdvözlöm a Magyar Történelmi Társulat képviselőjében, amely a magyar történések társadalmi szervezete, s amelynek az Intézetben dolgozó történések is tagjai.

Üdvözlöm a Magyar Tudományos Akadémia II. Osztálya nevében, amelynek rendeltetése, hogy Történettudományi Bizottsága révén az ország történelmi kutatóhelyeinek, amelyek között az Intézet az egyik legjelentékenyebb, a munkáját koordinálja.

És végül, de nem utolsósorban, üdvözlöm a polgári levéltári társintézmények, elsősorban a Magyar Országos Levéltár részéről, hiszen az Intézet egyik részlege a Magyar Népköztársaság katonai levéltára.

Az Intézet levéltári részlegének, sőt bizonyos fokig magának az Intézetnek is, előde a Hadtörténelmi Levéltár, későbbi nevén a Hadilevéltár volt. Ez a levéltári intézmény az Osztrák—Magyar Monarchia felbomlását közvetlenül követően, már 1918-ban abban az új épületben nyert helyet, amely az Országos Levéltár számára épült.

A két levéltári intézmény ettől kezdve ugyanabban az épületben mű-

ködött, egészen 1945-ig, amikor a megszüntetett Hadilevéltár anyagát annak jogutóda vette át, és a Bécsikapu térről a Kapisztrán térre szállította át. Az átköltözés az akkori időknek megfelelő szállítási módon, emberi erővel vontatott négykerekes kézikocsin történt, a munkában az Országos Levéltár dolgozói, köztük jómagam is, részt vettek.

Nem mondhatjuk, hogy a két intézmény kapcsolata az együttműködés ideje alatt mindenkor zavartalan és súrlódásmentes volt. Az Országos Levéltárnak egyre égetőbb szüksége volt teljes épületére, nagy könnyebbséget jelentett számára, amikor azt végre birtokába vehette.

1945 után új korszak kezdődött az ország katonai és polgári központi levéltárai közötti kapcsolatok alakulásában. Helyileg kissé messzebb, de csak pár lépésnyire, egyebekben azonban közelebb kerültünk egymáshoz. Megfelelt ez a változás a nép és a nép hadserege közötti új viszonyoknak, amely az élet minden területén, a levéltárakban is éreztette hatását. Többször meglátogattuk egymást, szakmai tapasztalatokat cseréltünk, közös tudományos és társadalmi rendezvényeken vettünk részt.

Kapcsolataink ma is jónak mondhatók. A Kulturális Minisztérium Levéltári Igazgatósága mellett szervezett Levéltári Tanácsban, a Levéltári Igazgatóság és az Országos Levéltár folyóiratainak szerkesztő bizottságaiban helyet foglalnak az ország katonai levéltárának a képviselői is. Az Akadémia Történettudományi Bizottságában ugyancsak együtt üléseznek a Hadtörténelmi Intézet, a Levéltári Igazgatóság és az Országos Levéltár vezetői. Társadalmi rendezvényeken is találkoznak dolgozóink.

Elsősorban az Országos Levéltár, de az említett többi intézmény nevében is, sok sikert kívánok az Intézet további eredményes munkájához, így nagy vállalkozásához, Magyarország katonai történetének összefoglaló feldolgozásához.

GÖNYEI ANTAL,
A KULTURÁLIS MINISZTERIUM FŐOSZTÁLYVEZETŐJE

Kedves Elvtársak!

Szeretném köszönteni Önöket a Kulturális Minisztérium nevében jubileumi ünnepségükön. Rögtön előláróban el kell mondanom, hogy nagyra értékeljük azokat az eredményeket, amelyeket a magyar hadtörténelmi kutatás terén elérték, s amelyekkel jelentősen hozzájárultak az egyetemes magyar történetkutatás fejlődéséhez. Úgy gondolom azonban, hogy a méltatásnál többet érnek és többet mondanak azok a művek, amelyek az önök kutatásainak eredményeképpen napvilágot láttak, s ezzel közkinccsé váltak. Éppen ezért, amikor a Kulturális Minisztérium köszönetét tolmácsolom, elsősorban annak jelentőségét szeretném kiemelni, hogy mindezek a tudományos eredmények a tudományos, a politikai ismeretterjesztés hatékony eszközei lettek és közművelődésünk ügyét szolgálják.

A fegyveres testületek szerepe igen jelentős mindennapi polgári életünk alakulásában. Szeretném hozzátenni, hogy e vonatkozásban a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum mindig a fegyveres testületeknek azt a szocialista társadalomra jellemző igen fontos magatartási és eljárási normáját tekintette irányadónak, ami végső soron kifejeződik olyan egyszerű dolgokban is, hogy Budapest és az ország leglátogatottabb múzeuma közé tartozik a Hadtörténelmi Múzeum, hogy a gyerekek és az öregek egyaránt nagy érdeklődéssel keresik fel azokat a bemutatókat, amelyeket vidéken szerveznek. De ehhez még hozzá kell tennem azt is, hogy az intézmény munkatársai mindig részt vettek és részt vesznek, a legszorosabb kollegiális együttműködés jegyében, azokon a tudományos, közművelődési akciókon, amelyek mindennapi kulturális tevékenységünk alkotó részei.

Személy szerint őszinte örömet okoz, hogy a Kulturális Minisztérium nevében én köszönhetem Önöket, hisz a jelenlevők között számos olyan kolléga is ül, akik ma egyenruhában, de tegnap még polgári ruhában dolgoztak a kultúra területén. S azt kell mondanunk, ugyanez áll fordítva is. S mindebben nem megkülönböztetés, hanem ellenkezőleg, a közösség fejeződik ki.

A hadtörténelmi kutatások és az ezek talaján nyugvó kiállítások igen fontos eszközei a szocialista nevelésnek, ismeretterjesztésnek, pedagógiának. Sokak előtt ismert, hogy jelenleg történészeknek, múzeológusoknak egyaránt jelentős feladata az újkori történelem és különösképpen a szocializmus korszakának és előzményeinek mélyreható feltárása és bemutatása. E vonatkozásban az intézet munkája különösképpen kiemelkedő jelentőségű és a múzeum kiállításait élenjárónak, példamutatónak tartjuk, nemcsak tartalmukban, hanem szakmai-művészi kialakításukban is. Azt szeretném kérni Önöktől, hogy a továbbiakban is ápoljuk közös erővel mindazon feladatainkat, amelyek a hazai tudomány és ismeretterjesztés, közművelődés ügyét szolgálják, őrizték és fejlesszék azt a bajtársi és kollegiális szellemet, amely az intézmény megkülönböztető sajátossága. A magunk részéről is hasonlót ígérünk Önöknek. Munkájukhoz ismételten sok sikert kívánok.

DR. ZÁGONI ERNŐ EZREDES,

A ZRÍNYI MIKLÓS KATONAI AKADÉMIA PARANCSNOKHELYETTESE

Tisztelt Elvtársak!

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia és a katonai főiskolák parancsnokságai, pártbizottságai, tanárai, hallgatói és egész személyi állománya nevében őszinte tisztelettel és meleg elvtársi szeretettel köszöntöm a fennállásának 30. évfordulóját ünneplő Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnokságát és minden munkatársát.

Ha felidézzük a három évtized előtti napokat, újra előttünk áll az a mérhetetlen kár, amelyet a fasizmus okozott a magyar népnek. Az anyagi

létfeltételek helyreállítása mellett a szellemi élet haladó tartalmú „újjáépítése” is halaszthatatlan feladatként jelentkezett. A fasiszta államgépezet szétfűzése után azonnal meg kellett kezdeni a küzdelmet a múlt kísértő szellemi árnyaival, a fasiszta métellyel szemben és felszínre kellett hívni azokat a haladó katonai hagyományokat, amelyek nemzetünk, népünk hősi fiainak helytállásáról, a fennmaradásunkért vívott igazságos harcainkban mutatott bátorságáról tanúskodnak.

Ez a parancsoló szükségszerűség hívta életre 30 évvel ezelőtt a Hadtörténelmi Intézetet és Múzeumot, hogy élére álljon a haladó katonai hagyományaink ápolásáért folytatott munkásságnak. A magyar „katonanemzet” mindenekelőttiségét hirdető múlt nacionalista szemléletével szemben a hazáért, a szabadságért, a társadalmi haladásért küzdő, igaz hazafiságtól és internacionalizmustól fűtött magyar katona igazi alakját kellett felfedezni és bemutatni.

Ma, harminc év után elmondhatjuk, hogy az Intézet és Múzeum ennek a feladatának teljes mértékben eleget tett. A marxista történelem- és osztályszemlélet alapján állva kiemelkedő eredményeket ért el a magyar katonamúlt reális értékelése, a gazdag magyar hadtörténelem marxista elemzése és értékelése terén. E tevékenységével nagymértékben hozzájárult a horthysta történelmi felfogás burzsoá nacionalista torzításainak leleplezéséhez és leküzdéséhez, a nemzeti történet és ezen belül a hadtörténet marxista alapokon nyugvó feltáráshoz. Az Intézet olyan műveket és kiadványokat adott a széles tömegek és ezzel együtt néphadseregünk katonái, tisztjei kezébe, amelyek az objektív történelmi valóság, az igaz hazafiság és internacionalizmus alapján mutatták be szabadságharcainkat, antifasiszta küzdelmeinket, partizánharcainkat és ezzel hatékonyan hozzájárultak egész társadalmunk marxista történelemszemléletének fejlődéséhez, az ifjúság honvédelmi neveléséhez, a szocialista katonai tudat kialakításához, a szocialista haza megszeretéséhez.

Mi, a felsőfokú katonai tanintézetek oktatói és nevelői igen nagyra értékeljük a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum három évtizedes tevékenységének eredményeit, melyek nagymértékben segítették tisztikarunk felkészítése és nevelése érdekében végzett munkánkat.

Akadémiánk, és különösen annak Hadművészettörténelmi tanszéke az elmúlt évtizedekben szoros kapcsolatot és tudományos együttműködést épített ki az Intézettel. A közösen tartott munkahelyi viták, a magyar és a külföldi hadtörténészekkel rendezett együttes tanácskozások, az Intézet gondozásában megjelenő Hadtörténelmi Közlemények hasábjainak rendelkezésünkre bocsátása mind-mind a közös cél megvalósításának fontos elemét képezte és képezi. Reméljük, hogy ez a jó együttműködés a jövőben tovább szélesedik és még hasznosabbá válik.

Kedves Elvtársak!

Befejezésül engedjék meg, hogy a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia és a katonai főiskolák parancsnokságai, pártbizottságai és tanári kara nevé-

ben sok sikert, erőt-egészséget kívánjunk a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum valamennyi dolgozójának, munkatársának. Kívánjuk, hogy újabb eredményeket érjenek el három évtizede megkezdett munkájuk folytatásában, a marxista történelemtudomány és ezen belül a hadtörténet ki-munkálásában, a szocialista haza védelméhez való hozzájárulásukban.

DR. NAGY GÁBOR VEZÉRŐRNAGY

Zárszó

Kedves Vendégeink!
Kedves Elvtársak!

Ünnepségünk első részének végére értünk. Úgy vélem, hogy a Honvédelmi Miniszter Elvtárs parancsának méltató szavaiból, az átadott elismerésekből, Liptai elvtárs referátumából és kedves Vendégeink megtisztelő felszólalásaiból egyértelműen kicsendült az Intézet és Múzeum munkája iránt tanúsított figyelem és megbecsülés, az itt végzett munka fontosságának gondolata. Szívből gratulálok a kitüntetésben, dicséretben és jutalomban részesített elvtársaknak.

Elmondhatom, hogy az elmúlt 30 év eredményei, tapasztalatai olyan alapot jelentenek, amelyre támaszkodva a jövő feladataihoz az újabb sikerek tudatában foghat hozzá az Intézet és Múzeum valamennyi dolgozója.

Az elmúlt három évtized nem volt könnyű, de nem lesznek könnyebbek a következő évek sem. A részkutatások körének és mélységének új feladatai, egyúttal az átfogó szintézist igénylő munkák, a Magyar Néphadsereg története kutatásának tennivalói, a levéltári, a térképtári, könyvtári és a múzeumi gyűjtő, rendszerező, feldolgozó és kiállítási munka fokozott követelményeket támaszt valamennyi tudományos munkatárssal és dolgozóval szemben.

A végzett munka fontosságát, a kutatók felelősségét aláhúzza az a tény, hogy a fejlett szocializmus építése során a tudatformálás társadalmi méretekben fokozott jelentőségre tesz szert. Növekszenek a követelmények a Magyar Néphadseregben folyó világnézeti, politikai és kulturális neveléssel szemben. Mindebből az eddiginél még hatékonyabban kell kivenni a részét a Hadtörténelmi Intézetnek és Múzeumnak.

A Magyar Néphadsereg vezetése biztosítani fogja azokat a feltételeket, amelyek a megnövekedett feladatok eredményes elvégzéséhez szükségesek.

A Magyar Néphadsereg vezetése, a Politikai Főcsoportfőnökség nevében kívánok új eredményeket, sok sikert és jó erőt, egészséget az Intézet, Múzeum, Levéltár, Térképtár és Könyvtár minden dolgozójának.

Külön megköszönöm kedves Vendégeinknek azt, hogy megjelenésükkel megtisztelték ünnepségünket.